

Työ- ja elinkeinoministeriö

LAUSUNTO
7.8.2017

Lausuntopyyntö TEM/1334/03.01/2017

1

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI KOSKIEN BUSINESS FINLAND -ORGANISAATIOA JA -TOIMINTAMALLIA

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt 7.8.2017 mennessä Keskuskauppakamarin näkemystä luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä.

Tausta

Keskuskauppakamari ja 19 alueellista kauppakamaria edustavat valtakunnallisesti ja alueellisesti koko elinkeinoelämää. Keskuskauppakamari tekee Finncham-verkoston puitteissa yhteistyötä yli 50 maassa toimivien, suomalaisten yritysten perustamien kahdenvälisten kauppakamarien ja Business Councilien kanssa sekä kehittää Suomessa toimivien, 15 kahdenvälisen kauppayhdistyksen toimintaa. Kauppakamarit ovat keskeinen Team Finland -yhteistyökumppani kansainvälisesti, valtakunnallisesti ja alueellisesti tarjoten yksin tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen liittyviä palveluita sekä edistävät Team Finland -palveluiden hyödyntämistä.

Alueellisia kauppakamareita kuultuaan Keskuskauppakamari esittää lausuntonaan seuraavan.

Näkemys Business Finland -toimintamallista

1. **Tavoite hyvä:** Ehdotus Tekes-Finpro -fuusiosta ja sen johdosta syntyvästä uudesta Business Finland -toimintamallista pitäisi parantaa asiakaspalvelua, palveluiden sujuvuutta ja saumattomuutta sekä selkeyttää julkista yrityspalvelujärjestelmää, tehostaa sen toimintaa ja tuloksellisuutta.

Keskuskauppakamarin mielestä hallituksen esityksen tavoitteet ovat täysin oikeat ja kannatettavat. Tekes-Finpro -fuusiolla on mahdollista luoda uudenlaista synergiaa ja parantaa julkisten kv-palveluiden asiakaslähtöisyyttä.

2. **Haasteena hallintomalli:** Ehdotettua virasto + yhtiömallia perustellaan hallituksen esityksessä perustuslailla, jonka johdosta merkittävät julkiset rahoituspäätökset olisi aina tehtävä virastossa, viranomaisvastuulla ja valvonnassa.

Keskuskauppakamarin mielestä yritysasiakkaiden näkökulmasta selkein toimintamalli olisi ollut osakeyhtiö -pohjainen organisaatio, joka toimisi ministeriön ja yritysasiakkaiden ohjauksessa.

Nyt ehdotettu hybridi -toimintamalli on ilmeinen kompromissi, johon juridisista ja poliittisista syistä on päädytty.

Ottaen huomioon ehdotetun virasto – osakeyhtiö -toimintamallin mahdolliset haasteet, on sitä koskevat sääntelyn oltava riittävän selkeätä ja johdonmukaista. Hallituksen esityksessä Business Finland -hallintomalli käytännössä jää edelleen osin epäselväksi, sillä sitä on ilmeisesti tarkoitettu täydentää alemman tason säännöksillä ja ohjauksella. Hallituksen esityksen pohjalta on täten vielä mahdotonta muodostaa lopullista kokonaiskuvaa toimintamallista.

Hallituksen esityksen luonnoksessa puhutaan hieman sekavasti välillä virastosta innovaatio- ja tutkimuskeskuksena ja välillä rahoituskeskuksena. Hallituksen esitystä olisi syytä selkeyttää näiden käsitteiden osalta ja käyttää vain yhtä selkeää käsitettä per Business Finland-toimija.

Business Finland johtokunnalla on oltava vahva rooli viraston ja osakeyhtiön muodostaman kokonaisuuden strategisessa ohjauksessa ja valvonnassa sekä tavoitteista päättämisessä. Yritysasiakkaiden vahva edustus johtokunnassa on varmistettava.

Samoin Business Finlandin eri toimintojen (vientä, investoinnit, matkailu) yritysasiakkaista koostuvien neuvottelukuntien merkitys on keskeinen asiakaslähtöisen toiminnan varmistamisessa.

On myös luontevaa, että asiakaspalveluista vastaava osakeyhtiö valmistelee rahoituspäätökset ja virasto ketterästi ja nopeasti vain hyväksyy tai hylkää esitykset. Osakeyhtiön edustajat toimivat asiakasrajapinnassa ja omaavat parhaat edellytykset arvioida asiakkaan tarpeita ja julkisen vallan mahdollisuuksia niissä auttaa esimerkiksi rahoituspäätöksillä. Jos viraston resursseja kohdennetaan rahoituspäätösten valmisteluun, niin tehtäisiin jo osakeyhtiön kanssa kaksinkertaista työtä. Tältä osin virasto – osakeyhtiö -toiminta/palvelumalli pitää saada toimivaksi ja joutuisaksi.

Keskuskauppakamari toivoo, että elinkeinoelämällä on tarvittaessa mahdollisuus vielä myöhemmin esittää näkemys Business Finland -toimintamallin sääntelyn kokonaisuudesta, kun kaikki tarvittavat säännökset ja ohjeet on valmisteltu. Samalla on tärkeätä, että ministeriö reagoi nopeasti, mikäli joku uutta toimintamallia koskeva, pikaisesti valmisteltu sääntely ei osoittautu käytännössä toimivaksi.

- 3. Asiakaspalvelut kuntoon:** Yritysten kannalta on olennaista, että palvelu kokonaisuudessaan paranee ja selkeytyy. Kaksipäinen toimintamalli ei saa näkyä asiakkaille eikä vaikuttaa asiakaspalveluun.

Keskuskauppakamarin mielestä virastovetoinen hybridi-toimintamalli ei saa tuoda hallinnollisia järeyyksiä yhtiön asiakaspalveluihin. Asiakasnäkökulma ja toiminnan tuloksellisuus pitää olla keskeisessä roolissa Business Finland -toimintamallin valmistelussa ja tämän merkittävän toimintamallimuutoksen läpiviennissä.

Asiakaskeskeisyys, ei vain asiakaspalvelun parantaminen pitää olla Business Finland -toimintamallissa ohjenuorana. Yrityksiltä saamamme palautteen mukaan asiakaskokemuksen tulisi aina ohjata Team Finland / Business Finland -palvelun kehittämistä.

Asiakaspalvelun kehittämisessä avainasemassa on myös riittävien resurssien turvaaminen. Tästä syystä onkin tärkeitä, että Business Finland -uudistuksen myötä riittävät asiakaspalveluresurssit pystytään turvaamaan niin kohdemaissa kuin maakunnissa. Tämä edellyttää eri ministeriöiden (TEM, UM) entistä parempaa yhteistyötä, mutta myös yhteistyötä ja työnjakoa kohdemaissa ja maakunnissa vaikuttavien toimijoiden, kuten kauppakamarit kanssa.

3

Kohdemaissa julkisten ja yksityisten Suomi-toimijoiden yhteistyössä ja työnjaossa on vielä paljon parannettavaa. Sama koskee myös eri toimijoiden alueellista/maakunnallista yhteistyötä ja työnjakoa. Business Finland -uudistus tarjoaa jälleen uuden mahdollisuuden kehittää yhteistyötä. Olennaista on, ettei uusi Business Finland rakenna palvelu- ja toimintamallejaan jo tarjolla olevat yksityiset verkostot ja palvelut unohtaen ja samalla päällekkäisyyksiä luoden.

4. **Tuloksellisuus tavoitteeksi:** Uudella toimintamallilla pitää päästä entistä paremmin asettamaan Business Finland / Team Finland -toiminnalle mitattavia tavoitteita, jotka pelkistyvät yritysten kansainvälistymiseen eli viennin kasvuun sekä ulkomaisten investointien ja matkailijoiden määrän kasvuun.

Keskuskauppakamarin mielestä ehdotettu Business Finland -toimintamalli tarjoaa siihen hyvät lähtökohdat toiminnan tuloksellisuuden kehittämiseen. Toiminnan tuloksellisuus ei pidä perustua vain yksittäisten Team Finland -tapahtumien lukumäärälliseen arviointiin vaan aidosti kykyyn saada yrityksiä kasvamaan, kansainvälistymään sekä houkuteltua kansainvälisiä investointeja ja osajia Suomeen.

5. **Business Finland -palveluiden sisältö ja kilpailutilanne:** Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että ”mikään muu yhteisö ei Suomessa harjoita samaa toimintaa kuin BF-yhtiö”. Syynä on esitystekstin mukaan se, että BF-yhtiö (nykyisin Finpro) ei toimi kilpailussa kaupallisilla markkinoilla eikä harjoita liiketoimintaa.

Keskuskauppakamarin mielestä tämä sinänsä pitää paikkansa, mutta julkisen varoin tarjottava BF-palvelu voi toki edelleen vääristää markkinoita ja kaventaa kaupallisten palveluntarjoajien tai muiden yksityisten toimijoiden toimintaedellytyksiä. Tästä syystä on tärkeitä, että maakunnalliset yrityspalvelut ja niitä tukevat valtakunnalliset sekä kansainväliset BF-palvelut eivät vääristä miltään osin kilpailua eivätkä ole päällekkäisiä yksityisten palveluiden kanssa.

Keskuskauppakamarin mielestä periaate, jonka mukaan BF ei kilpaile yksityisten toimijoiden kanssa pitäisi näkyä selkeämmin hallituksen esityksen perusteluissa. Hallituksen esityksen perusteluissa tulisi myös nimenomaisesti mainita, että Team Finland / Business Finland kehittää yhteistyötä ja työnjakoa erityisesti Team Finland -kumppaneiden, kuten kauppakamarien sekä muiden yksityisten toimijoiden ja yritysverkostojen kanssa.

6. **Toimivat kumppanuudet yksityisten kanssa:** Julkisin varoin toimivan BF-toimijan on syytä jatkuvasti kehittää yhteistyötä ja selkeyttää työnjakoa TF-kumppanien ja yksityisten toimijoiden alueellisesti, kansallisesti kuin kansainvälisesti kohdemaissa. BF-toimija voi myös hankkia palveluita näiltä yksityisiltä toimijoilta.

Keskuskauppakamarin mielestä tämä pitäisi näkyä selkeämmin hallituksen esityksen perusteluissa. Kuten edellä todettiin hallituksen esityksen perusteluissa tulisi nimenomaisesti mainita, että Team Finland / Business Finland kehittää yhteistyötä ja työnjakoa erityisesti Team Finland -kumppaneiden, kuten kauppakamarien sekä muiden yksityisten toimijoiden ja yritysverkostojen kanssa. Tämä koskee erityisesti alueellista/maakunnallista yhteistyötä kuin myös kohdemaissa tehtävää yhteistyötä. Myös tuoretta yhteistyötä Saksan AHK-verkoston ja muiden luottavien kumppanien kanssa on syytä tiivistää.

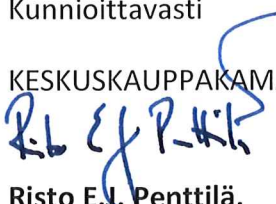
”Maakunnista maailmalle ja maailmalta maakuntiin” on Team Finland / Business Finland tavoite, joka voi käytännössä onnistua vain toimivalla julkinen – yksityinen -yhteistyöllä. Kauppakamarit, yrittäjäjärjestöt ja muut yksityiset toimivat voivat olla nykyistä merkittävämpi kansainvälistymistä hakevien suomalaisyritysten valmiuksien vahvistava toimija, ja Team Finland / Business Finland -palveluihin sisäänheittäjä. Vastaavasti kohdemaissa toimivat kahdenväliset kauppakamarit ja Business Councilit voivat olla Team Finland / Business Finland -palveluita täydentävä ja tukeva kumppani. Useissa kohdemaissa ja maakunnissa on jo hyviä kokemuksia toimivasta yhteistyöstä ja työnjaosta, mutta mitään yhdenmukaista toimintamallia Suomessa ei ole vielä onnistuttu luomaan, toisin kuin useissa verrokkimaissa.

Keskuskauppakamarin mielestä on olennaista, että Business Finland -toimintamalli saadaan mahdollisimman nopeasti käyttöön ja Team Finland -toiminnan veturiksi. Samalla on varmistettava, että sitä koskeva sääntely tämä hallituksen esitys mukaan lukien on selkeätä ja käytännössä joutuvasti toteutettavissa. Asiakkaiden kannalta on tärkeitä, että toiminnassa päästään nopeasti nimenomaisesti asiakaslähtöisyyden vahvistamiseen ja etteivät sisäiset organisatoriset uudistukset vie kohtuuttomasti eri toimijoiden aikaa ja resursseja. Asiakaspalvelun ja rahoitusprosessien toimivuus on turvattava häiriöttömänä Tekes-Finpro fuusion siirtymäaikanakin.

Helsingissä 7.8.2017

Kunnioittavasti

KESKUSKAUPPAKAMARI

Risto E.J. Penttilä,
toimitusjohtaja